TEORETICKÁ BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Polská pouliční foto-grafie po 2000

MARCIN KRUK

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ
itf Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ

Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě

POLSKÁ POULIČNÍ FOTOGRAFIE PO ROCE 2000

TEORETICKÁ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Marcin Kruk

Opava 2021

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ

Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě

POLSKÁ POULIČNÍ FOTOGRAFIE PO ROCE 2000

POLISH STREET PHOTOGRAPHY AFTER 2000

MARCIN KRUK

TEORETICKÁ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Obor: Tvůrčí fotografie

Vedoucí bakalářské prace: prof. PhDr. Vladimír Birgus

Oponent: BcA. Mgr. Michał Szalast

Opava 2021

ABSTRAKT

Ve své bakalářské práci jsem chtěla představit úspěchy několika polských street fotografů za posledních 20 let.

KLÍČOVÁ SLOVA

Damian Chrobak, Maciej Dakowicz, Wojciech Wieteska, Mariusz Forecki, Ewa Meissner, Joanna Mrówka, pouliční fotografie, polská pouliční fotografie, polští pouliční fotografové, dokumentární fotografové, fotografický dokument, fotožurnalismus.

ABSTRACT

In my BA n my thesis I wanted to present the achievements of several Polish street photographers from the last 20 years.

KEY WORDS

Damian Chrobak, Maciej Dakowicz, Wojciech Wieteska, Mariusz Forecki, Ewa Meissner, Joanna Mrówka, street photography, Polish street photography, Polish street photographers, documentary photographers, photographic document, photojournalism

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Akademický rok: 2021/2022

Zadávající ústav:	Institut tvůrčí fotografie
Student:	Mgr. Marcin Kruk
UČO:	46018
Program:	Filmové, televizní a fotografické umění a nová média
Obor:	Tvůrčí fotografie
Téma práce:	T: Polská pouliční fotografie po roce 2000
Téma práce anglicky:	T: Polish street photography after 2000
Zadání:	Bakalářská práce bude mapovat polské pouliční fotografie po roce 2000. Bude ukazovat jednotlivé polské fotografy působící v Polsku.
Literatura:	Wieteska, Wojtek: N.Y.C. #02. Warszawa, 2003. Chrobak, Damian: I See You. PIX.HOUSE, Poznań, 2018. Dakowicz, Maciej: Cardiff After Night. Thames & Hudson; UK, 2012. Westbreck,Colin, Meyerowitz, Joel: Bystander, The History of Street Photography. Laurence King Publishing, UK, 2017. Kosicki, Paweł: Stazione di Venezia. Selfpublishing. 2013.
Vedoucí práce:	prof. PhDr. Vladimír Birgus
Datum zadání práce:	21. 3. 2021

Souhlasím se zadáním (podpis, datum):

.....
prof. PhDr. Vladimír Birgus
vedoucí ústavu

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracoval samostatně a uvedl v ní veškerou literaturu a elektronické zdroje, které jsem použil.

SOUHLAS SE ZVEŘEJNĚNÍM

Souhlasím se zveřejněním v Univerzitní knihovně Slezské univerzity v Opavě, v knihovně Uměleckoprůmyslového muzea v Praze a na webových stránkách Institutu tvůrčí fotografie FPF SU v Opavě.

PODĚKOVÁNI

Rád bych poděkoval fotografům uvedeným v knize za svolení k použití jejich fotografií a za poskytnutí snímků.

Zvláště bych chtěl poděkovat profesoru Vladimíru Birgusovi za jeho laskavost, pochopení a vedení. A všem lektorům Institutu tvůrčí fotografie za jejich otevřenost.

Rád bych poděkoval své ženě Małgorzatě za její neocenitelnou podporu a všem, které jsem nejmenoval, ale kteří mi pomohli.

Marcin Kruk, Rzeszów 30. července 2021

Obsah

Úvod	8
Damian Chrobak	11
Maciej Dakowicz	17
Wojciech Wieteska	23
Mariusz Forecki	27
Joanna Mrówka	32
Ewa Meissner	36
Závěr	40
Soupis použité literatury	42
Jmenný rejstřík	45
Seznam ilustrací	47

Úvod

V úvodu své práce bych rád položil otázku - co je pouliční fotografie, tedy tak zvané street photo? V zásadě jde o otázku, s níž se potýká polské, a nejen polské, fotografické prostředí.

Wikipedie udává definici: *Pouliční fotografie – druh fotografie, jejímž tématem jsou náhodné, příslušně zachycené záběry z pouličního života. Je to disciplína z pomezí reportáže a umělecké fotografie. Odlišuje se od fotoreportáže, protože se obvykle netýká konkrétní události. Obvykle není pro předání určitého obsahu zapotřebí mnoho snímků. Na fotografii tohoto typu jsou nejčastěji zachyceni nepózující lidé ve veřejném prostoru*.[1]

Nepochybně v posledních dvaceti letech došlo k velice dynamickému rozvoji. Vychází čím dál více knih a fotografických publikací, vznikají kolektivy zastřešující milovníky této oblasti fotografie. Objevují se neustále nové výstavy a soutěže „street photo".

Samotná definice tzv. streetu je velice obšírná, ale opírá se o stejný princip, jako reportáž – nemůže být inscenovaná. Street je tak starý, jak stará je fotografie. Na přelomu 19. a 20. století tvořil v Paříži Eugène Atget. Ve své knize „Paris" málokdy představoval osoby, spíše architekturu, městskou krajinu a artefakty, které tvořily sociální a kulturní scénu. Motorem pohánějícím pouliční fotografii je nepochybně člověk, ve své historii celými hrstmi čerpala z proudu *life photography a rozhodujícího okamžiku Cartiera-Bressona.* Je třeba poznamenat, že jedním z bodů obratu se stala změna zájmu. Humanismus se proměnil ve skepticismus a sarkasmus. Vedle rozhodujícího okamžiku se objevuje Frankův *Indecisive moment*.

„Bezprostřednost, spontánnost a kompoziční anarchie jeho záběru proměnily očekávání vůči fotografii. Pro další generace fotografů byl právě vytvořen nový způsob dívání se na svět. „The Americans" lze dnes opravdu číst jako apoteózu momentkového pohledu (zastavený, momentkový obraz je sám o sobě základem nekompromisního fotografického zobrazování ve dvacátém století) a jako zrod snasphotové estetiky". Psal v úvodu k „Photography after Frank" Phillp Gefter.[2]

Podstatnou roli v rozvoji pouliční fotografie sehrály také Winograndovy fotografie. *„Před rokem 1960 už Winogrand dělal fotografie, které neměly větší smysl. Dokonce i teď máme potíže najít klíč k jejich přečtení, ale tehdy, než tyto snímky změnily smysl jazyka fotografie v dostatečné míře, abychom je byli schopni pojmout…"* Psal Geoff Dyer v knize „Street Philosophy of Gary Winogrand".[3]

Bez přehánění, Garry Winogrand, Lee Friedlander a Diane Arbusová nově definovali dokumentární a pouliční fotografii v 60. a 70. letech minulého století. Je tedy street dokument, protože reportáž mu raději říkat nebudeme? I když s reportáží má něco

[1] https://pl.wikipedia.org/wiki/Fotografia_uliczna), přístupné 09/06/2021 v 15:12 hod.
[2] Gefter, Philip, „Photography after Frank", str. 9, Aperture Foundation, New York, 2009.
[3] Dyer, Geoff „Street Philosophy of Gary Winogrand", str 7, Uniwersity of Texas Press, Austin, 2018.

málo společného. Nepózování a neopravované záběry. Na rozdíl od reportáže může být subjektivní, dokonce velice často je.

Chtěl bych dodat, že principy fotožurnalistiky vyvinul Cliftonem Edomem, jehož krédem bylo: „*Pravda ukázaná fotoaparátem. Za ideálních podmínek je pravda záležitostí osobní poctivosti. Absolutně nepřijatelná pózovaná nebo předstíraná".*[4]

Nomen omen pro mnoho osob streetu představuje dokonalý trénink oka a svobodná, přímo demokratická forma vyjádření, a reportáž a dokument jsou cykly – vyprávění a narace. A ačkoliv je street jediný záběr, jehož interpretace se nechává na příjemci, byl samotný žánr definován poměrně nedávno – v roce 1994 v Meyerowitzově knize „Bystander: A History of Street Photography". A když jedna fotografie, tak možná forma a světlo?

Do polské pouliční fotografie 20. století se zapsala jména jako Bogdan Dziworski, Tadeusz Rolke, Włodek Krzemiński, Marian Schmidt, Andrzej Baturo nebo Mariusz Forecki, který se šířeji vyskytne i v této práci. Výše uvedené fotografy můžeme uznat za polské průkopníky v této oblasti fotografie. Dziworski, kterému se říká polský Cartier-Bresson a jeho záznam oněch let „*F/5,6".* Kniha je plná krásných černobílých fotografií. Podle Wojtka Wietesky to je „*poetika sváděn*í". V úvodu ke knize Bogdana Dziworského Wieteska napsal – „*Vyloupat z nepřetržitě driftující reality emoce a smysl – to si žádá iluzionistu nebo umělce*".[5]

Na úvod je také vhodné zmínit „Romy" Tomasze Tomaszewského, cyklus vzniklý na zakázku „National Geographic" . „Romové, stejní lidé jako my", je dokumentární záznam života Romů na území 10 států. Cyklus, který tvoří více než 70 barevných, velice často více témat sledujících snímků se trvale zapsal do historie polské dokumentární a pouliční fotografie.

Léta 2000-2010 jsou nepochybně okamžikem přechodu od filmu na digitální záznam, poslední desetiletí patří masovému rozšíření digitální fotografie. Jako anekdotu bych na tomto místě rád uvedl Alexa Webba, který prožil nervové zhroucení poté, co Eastman Kodak stáhl z výroby jeho oblíbený fotosenzitivní materiál, jímž byl film Kodachrome 64. Vznik kolektivů soustředících pouliční fotografy je záležitostí dvou posledních dekád. První kolektiv spojující pouliční fotografy, In-Public, vznikl v roce 2000.

A jak to vypadalo po roce 2000 v kontextu polské pouliční fotografie? V několika následujících kapitolách se budu snažit popsat dílo několika polských fotografů z posledních 20 let.

[4] https://en.wikipedia.org/wiki/Clifton_C._Edom přístupné 09/06/2021 v 15:12 hod.
[5] Wieteska,Wojtek „F/5.6", Bogdan Dziworski, str.1, Migavka, 2017.

Tomasz Tomaszewski „Cikáni”.

DAMIAN CHROBAK

Narodil se v 1977 roce ve městě Jastrzębie Zdrój.

O fotografii se začal zajímat v roce 2003 a zahájil studium na Akademii fotografie ve Varšavě. Po prvním roce s ním skončil, protože chtěl hledat ve fotografii vlastní hlas.

V roce 2004 odjel do Londýna, kde opět začal studovat a dokončil London College of Communication - Black & White Photography. Obzvláště se mu zalíbila pouliční a dokumentární fotografie.

Své fotografie prezentoval na skupinových a individuálních výstavách v Polsku a Evropě. Je duchovním otcem a zakladatelem kolektivu Un-Posed. V současnosti studuje fotografii na ITF v Opavě.

V roce 2004, po příjezdu do Londýna, se Chrobak zamiloval do klasických černobílých fotografií Franka, Cartiera-Bressona, Doisneaua a řekl „Bože, to je tak krásné, chci dělat to samé“ (poznámka). Za první výplatu si koupil Leicu M6 a začal

chodit po ulici. *„Nehraje pro mě roli, jestli to je Londýn, nebo Varšava, nebo jestli půjde o Zakopané, na každém místě se něco děje...“*[6] říká Chrobak v rozhovoru.

Tak vzniklo jeho vyprávění o velkoměstském spěchu. Černobílé, navazující na klasickou černobílou dokumentární fotografii. Autor 7 let fotografoval jen černobíle.

„Pro mě je ve fotografii významná hluboká humanitární reflexe charakteru jak jednotlivce, tak sociálních mas. Zaznamenávám každodennost, která nás obklopuje po většinu času, zatímco si jí sotva všímáme. Snažím se ukázat, že tak zvaně obyčejné, nevýznamné okamžiky v životě mají velice často svůj skrytý význam, jsou zajímavé, zábavné, groteskní nebo naopak: velkolepé. Při procházení se ulicemi města 21. století se snažím na film zachytit něco nadčsového, jakousi odvěkou pravdu o člověku, pravdu, která se v průběhu stovek, tisíců let nezměnila”.[7]

Damian Chrobak „I see you”.

„I see you” – vzniklo v Londýně mezi lety 2008 a 2016. Po příjezdu do Londýna se Chrobak chtěl zorientovat. Chodil, pozoroval, fotografoval. Kniha mi trochu připomíná Frankovy „The Americans”, polský fotograf se v ní vypořádal s americkým mýtem. Zajímalo by mě, jestli zde máme co do činění s debatou mezi mýtem londýnského útočiště svobody a de facto jedním z nejmonitorovanějších měst světa.[8]

[6] https://www.youtube.com/watch?v=MdZyXNu1XbM přístupné 12/06/2021 v 14:07 hod.
[7] https://fotoblogia.pl/11651,i-see-you-czyli-czego-doswiadczyl-damian-chrobak-w-wielkiej-brytanii-recenzja přístupné 12/06/2021 v 15:10 hod.
[8] [londýnský *Hyde Park* vděčí za svůj hovorový význam – fóra pro svobodné vyjádření všech názorů ve jménu svobody slova, samozřejmě pod podmínkou neurážení královny – *Speakers' Corner)].*

Úvodní text k „I see you" se zmiňuje o tom, že průměrný obyvatel Londýna je nahráván asi 300krát denně a mohl by naznačovat hlubší reflexi, ale nejde tu o filozofické pojednání. Chrobak hledal na ulici netypické situace, rozhodující okamžik. Jde o momentky pořízené uprostřed davů. Ústřední motiv tvoří samozřejmě pozorování, a i když naraci vedou městské kamery, zdá se, že kniha je osobním, černobílým záznamem zážitků fotografa z velkoměstské džungle. Je vytvořena ze samostatných záběrů, velice často humoristických a groteskních.

Edičně byla rozdělena na tři části. Dvě krajní, tedy první a třetí, byly vytištěny na bílém papíře, prostřední, tedy druhá na šedohnědém papíře. V první části Chrobak pozoruje vztahy mezi lidmi. Ve druhé navazuje vztahy s okolím (plakáty, billboardy) a lidé jsou pouze pozadím. Ve třetí části fotograf navazuje vztah s fotografovaným subjektem (člověk, zvířata).

Damian Chrobak „I see you".

Damian dotázaný během rozhovoru, co chce na fotografii ukázat, odpovídá, že známky času. *„Myslím si, že pouliční fotografie je dokumentární fotografií z perspektivy času, a především se soustředí právě na takovéto prosté chování lidí, činnosti…"*.[9]

S těmito slovy nelze nesouhlasit. Soudím, že sem dokonale zapadá jeden z barevných Chrobakových projektů, konkrétně „Disconnected".[10] Samotný název odkazuje na odpojení, na fotografií vidíme lidi úzce spojené s telefony. Myslím si, že Chrobak zde využil speciální postup, aby zdůraznil problém fonoholismu. Růst

[9] https://www.youtube.com/watch?v=KrXiwyP-f-U přístupné 12/06/2021 v 15:10 hod.
[10] http://www.damianchrobak.com/disconnected přístupné 12/06/2021 v 15:10 hod.

závislosti na smartphonech a nových komunikačních technologiích a rozšíření jevu se považuje za současnou civilizační chorobu. Fonoholismus patří do skupiny behaviorálních závislostí, které mohou mít negativní dopady na psychický, fyzický a emoční vývoj člověka.

Tématu závislosti na smartphonech a jejich dominance v našem životě se chopil nejen Chrobak. Jeff Mermelstein se ve své knize „#nyc"[11] také poměřuje s tímto problémem, i když z vizuálního hlediska se jedná o něco naprosto jiného než Chrobakův projekt. Mermelstein pořídil sérii fotografií dokumentujících zvláštní zprávy, které si lidé navzájem posílají, když jsou v ulicích, zatímco Chrobak se soustředil na vztah člověk – smartphon.

Fotografie níže vyjadřuje celé sdělení, které Damian Chrobak uzavřel v „Disconnected". Dvojice u stolu, která se věnuje svým telefonům, bez vzájemné interakce. Jakoby odpojená od mezilidských vztahů.

Damian Chrobak „Disconnected".

Posledním Chrobakovým cyklem, který bych zde chtěl prezentovat, je „New York Colour".[12] Mezi všemi jeho pracemi právě fotografie z této americké metropole na mě dělají největší dojem a osobně mi jsou také nejsympatičtější. Velké jablko,[13] právě zde vznikla New York School of Photography, zde fotografovali nejlepší

[11] Merlestein, Jeff, „#nyc", MACK BOOKS, 2020, Germany.
[12] http://www.damianchrobak.com/new-york-colour přístupné 08/06/2021 v 12:27 hod.
[13] Hovorový název New Yorku (poznámka autora).

fotografové. Patří se tu zmínit taková jména, jako jsou dříve zmínění Jeff Mermelstein, Soul Leiter nebo Joel Meyerowitz. V Chrobakově newyorském cyklu je velice jasně vidět inspirace Meyerowitzovými fotografiemi. Soustředění na barvu, obyčejné věci, náladu, a kompozici a kontexty.

„Nezapomeň, až budeš v New Yorku, musíš povinně zavítat na Pátou Avenue" – řekl Daminanovi Joel Meyerowitz během jednoho z rozhovorů. S tím nelze nesouhlasit. New York je fotografická jistota. Davy v ulicích, barvy města a světlo – to je něco, co „streetovci" milují. Fotografie níže na mě dělá z celého newyorského cyklu největší dojem. Má v sobě hopperovskou atmosféru a vyvolává ve mě asociace s „Nighthawks", skvělým dílem Edwarda Hoppera z roku 1942.

Damian Chrobak „New York Colour".

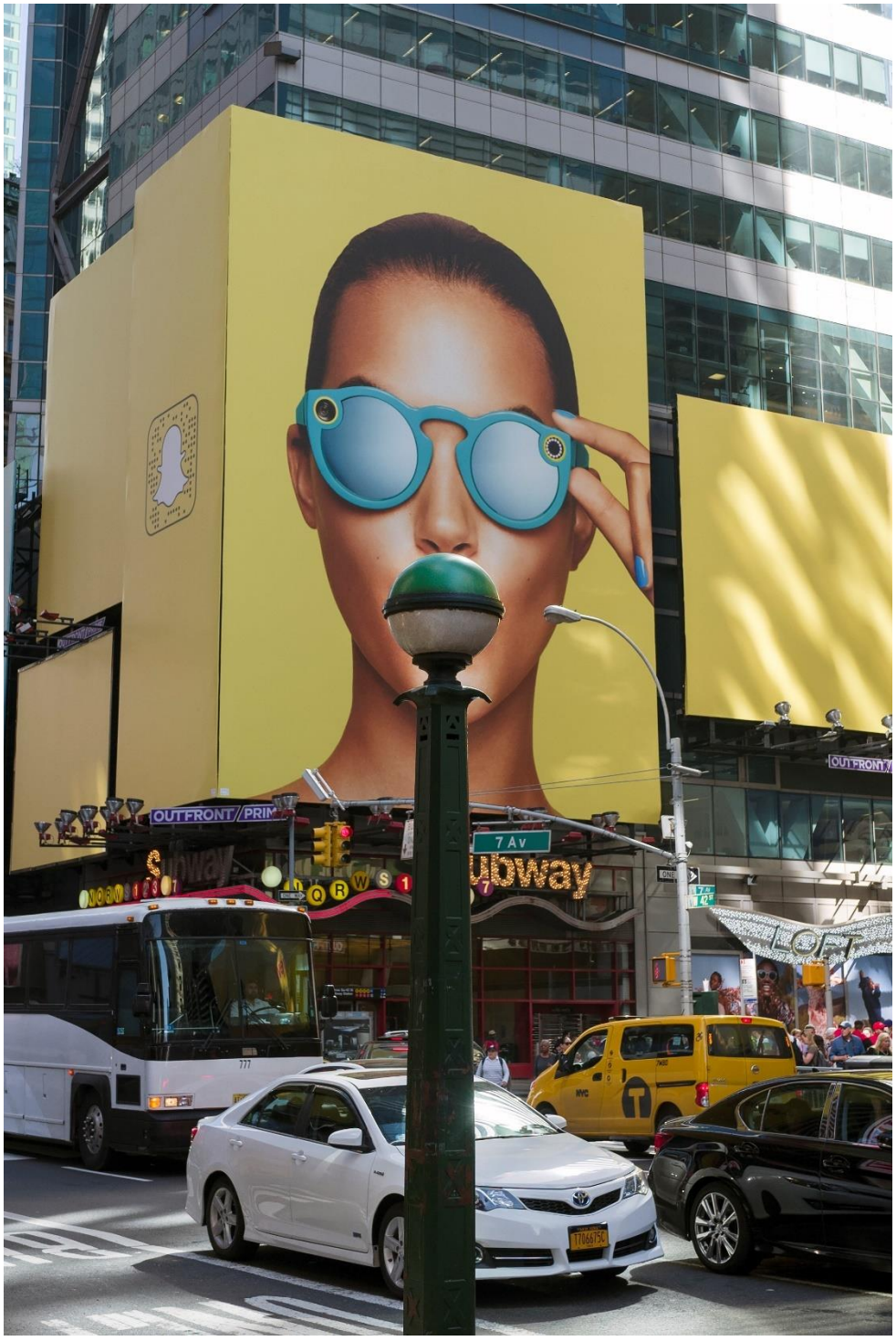

Damian Chrobak „New York Colour”.

Přestože Damian Chrobak fotografuje především mimo hranice Polska, můžeme bez obav prohlásit, že se trvale zapsal do historie polského „streetu“. Po přestěhování se z Londýna do Kaunasu prodal svou Leicu Q a místo ní si koupil středoformátový Hasselblad. Jak zdůraznil v rozhovoru, dorostl k jiné, klidnější formě dokumentární fotografie.

Maciej Dakowicz

Narodil se v roce 1976 v Białymstoku. K zájmu o dokumentární fotografii dospěl netypicky. Jako mladý magistr informatiky začal v roce 2000 pracovat na univerzitě v Hongkongu, ze které po 4 letech odjel do Velké Británie, do Cardiffu. Tam také pracoval na vysoké škole a získal titul doktora informatiky. Zpočátku se paralelně věnoval své vědecké práci a rozvíjení fotografické vášně, aby vědu nakonec opustil a soustředil se na práci fotografa, cestovatele a dokumentaristy. Má na svém kontě mnoho publikací, ocenění ze soutěží a účast na četných výstavách a fotografických festivalech po celém světě.

Maciej je spoluzakladatelem „Third Floor Gallery" v Cardiffu a patří do polského kolektivu unposed – skupiny fotografů specializující se na tzv. pouliční fotografii.

Vítěz mnoha prestižních mezinárodních ocenění, včetně ceny Lens Culture Street Photography Awards a Pictures of the Year International.

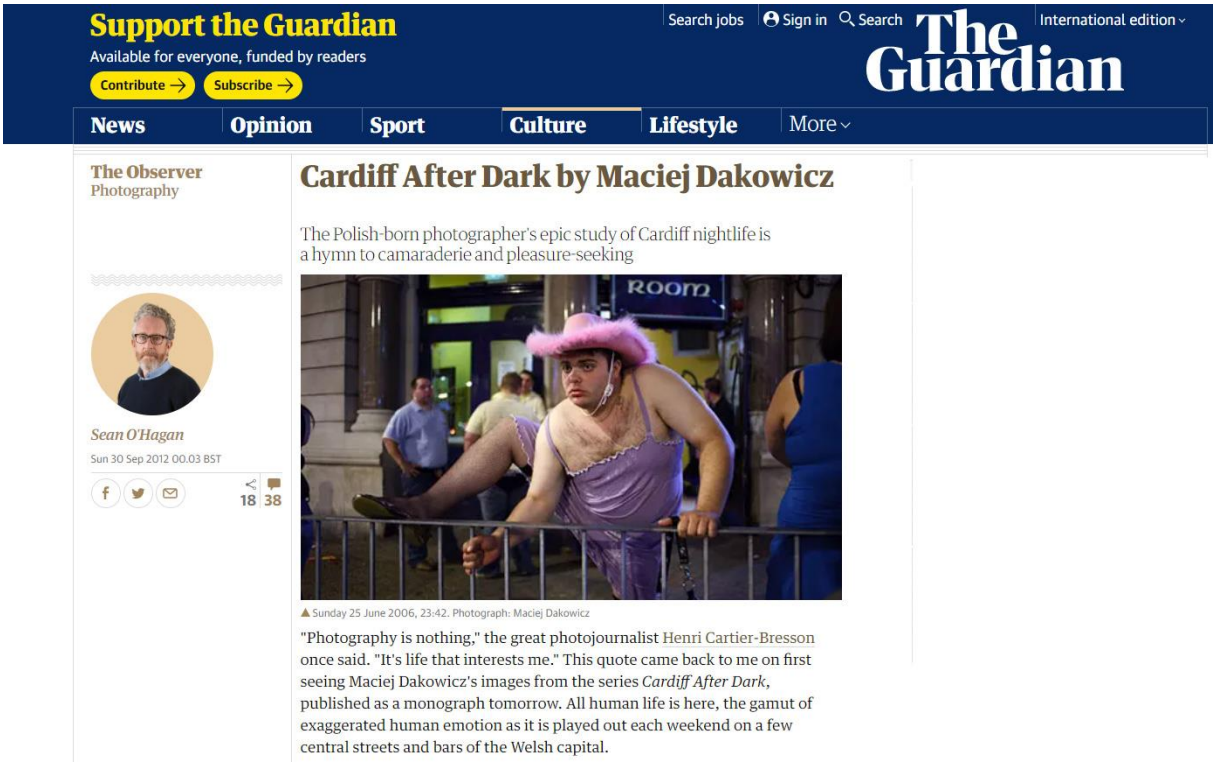

„The Guardian" .

Ne náhodou se fotografie Maćka Dakowicze ocitly v reedici „Bystander: A History of Street Photography"[14] a „Street Photography Now".[15] Můžeme směle prohlásit, že je jedním z nejcharakterističtějších a nejznámějších polských pouličních fotografů. Dakowicz odjel do Cardiffu ve Velké Británii v roce 2004 a zahájil tam svou kariéru. Jeho největším úspěchem je nepochybně cyklus „Cardiff After Dark" vyprávějící o nočním životě obyvatel hlavního města Walesu.

Dakowiczova kniha je antropologický cyklus 99 fotografií, jejichž narace se skládá z nechronologicky uspořádaných fotografií z let 2005-2011. Dakowicz zahájil práci na cyklu hned po přestěhování do Cardiffu. V „Street Photography Now" Howarth a MacLaren o jeho knize napsali, že je *„dlouhodobou antropologickou studií jednoho z významných aspektů britského společenského života"*.[16]

Maciej Dakowicz „Cardiff After Dark".

Svou prací vyvolal diskuzi o stavu britské společnosti. Po vydání „Cardiff After Dark" nazval „Daily Mail" jeho snímky „brutálně upřímnými" a pro cyklus použil označení „kompilace studu".[17]

[14] Meyerowitz, Joel, „Bystander: A History of Street Photography", Thames & Hudson, 2004.
[15] Howarth Sophie, McLaren Stephen, Street Photography Now , str. 18, Thames & Hudson, 2010.
[16] Howarth Sophie, McLaren Stephen, Street Photography Now, str. 18, Thames & Hudson, 2010.
[17] https://www.theguardian.com/artanddesign/2012/sep/30/cardiff-after-dark-maciej-dakowicz přístupné 09/06/2021 v 15:12 hod.

„Když se ale podíváme blíže, vidíme v Dakowiczových pracích vyhýbání se tomuto druhu zjednodušujícího hodnocení. Fotografie v této knize jsou křiklavé a představené chování bývá často vulgární. Ovšem čím déle se díváme, tím lépe si všímáme jisté kolektivní vytrvalosti v tomto divokém honu za potěšením a opuštěním; vytrvalost, která naznačuje mnohem hlubší nespokojenost.

Ovšem nejde jen o šokování a vulgárnost. Dakowicz také dokáže zachytit jistou atmosféru přátelství a celebrace sobotní noci v Cardiffu. Je vnějším pozorovatelem vyprávějícím pomocí detailů. Třpytivě teatrálně a s dávkou bezstarostného smyslu pro humor nám ukazuje něco, co máme těsně před nosem.[18]

Sean O'Hagan knihu v předmluvě srovnává s „The Pleasures Principles" – Chrise Steela-Perkinse z roku 1989, ale jak sám zmínil, „Cardiff After Dark" nemá politický kontext. Dakowiczova, stejně jako Steele-Perkinsova kniha jsou blízké mému srdci, protože jsem déle než 10 let profesionálně fotografoval svatby a oslavy a mohu se tak jistým způsobem trochu identifikovat s jejich autory.

Maciej Dakowicz „Cardiff After Dark".

[18] https://www.theguardian.com/artanddesign/2012/sep/30/cardiff-after-dark-maciej-dakowicz přístupné 09/06/2021 v 15:12 hod.

„Cardiff After Dark” mi také připomíná „Parties: The Human Clay” Lee Friedlandera. Ale jen trochu. Tím, co oba cykly odlišuje, je okamžik kulminace. Dakowicz zdokumentoval poslední hodiny večírků, a tak zvané po, Friedlander prozkoumával jiné části dne, stejně jako jiné druhy setkání.

Většina fotografií Maćka Dakowicze vznikla v rámci dvou ulic velšské metropole. St. Mary a Caroline Street (jimž místní říkají Chippy Lane). V knize se proplétají reportérské portréty návštěvníků večírků s víceplánovými kompozicemi. Obzvláště ke mně promlouvají dvě takovéto fotografie. Sám jsem ve svých streetech hledal složitá témata, kompozici, která by využívala celou oblast obrazu. Je tu vidět dobrá škola Alexe Webba, který pro mě byl po mnoho let obrovskou inspirací.

Maciej Dakowicz „Kouření cigarety na pláži v Adenu, Jemen”.

Talent pro kompozice sledující více témat je vidět i v jiných Dakowiczových cyklech. Nejnovější kniha (která je už prakticky v tisku a vyjde každým dnem) Sonepur Mela (v hindštině: सोनपुर मेला) je plná barevných, víceplánových kompozic. Indie je téma, které plyne jako řeka. Výbušná směs barev v jedné z nejlidnatějších zemí světa. Fotografované legendami, od Cartier - Bressona po Gruyearta. Ten první černobíle fotografoval poslední dny a smrt Gándího („Death of Gandhi”),[19] druhý do

[19] Henri, Cartier – Bresson, Magnum Stories, Story: Death of Gandhi, str. 74-79. Phaidon, 2004.

knihy zahrnul 125 fotografií, od Gudžarátu po Kéralu. Gruyaertova[20] i Dakowiczova Indie jsou plné sytých barev, světla a hluku.

Maciej Dakowicz „Sonepur Mela".

Ovšem Dakowicz se na rozdíl od Gruyaerta soustředil na jedno místo, konkrétně na jeden z největších trhů s dobytkem v Asii, který probíhá v indickém státě Bihár, v malé vesničce Sonepur (Sonpur) nedaleko Patny. Obě knihy také dělí doba vzniku fotografií. Harry Gruyaert fotografoval Indii po 30 let, Dakowicz navštěvoval Sonepur Mela v letech 2010-2017. Prostřednictvím hustých, víceplánových fotografií Dakowicz ukazuje různorodost Indie. Vlastně bychom Maćka Dakowicza mohli nazvat specialistou na víceplánové kompozice, které se mi samozřejmě velice líbí. Vidíme zde jisté analogie v postupech fotografa, ale také jistou změnu. Ve srovnání se snímky waleských večírků zde máme méně reportážního portrétu.

[20] Harry Gruyaert, India, Thames & Hudson, 2020.

Maciej Dakowicz „Sonepur Mela”.

Wojtek Wieteska

Se narodil v roce 1964 ve Varšavě. Studoval historii na Sorbonně v letech 1983-1985, a tak na Varšavské univerzitě v letech 1985-1987. Absolvoval rovněž Fakultu kamery a televizní realizace na Státní vysoké divadelní, televizní a filmové vysoké škole v Lodži, kde studoval v letech 1987-1992 a obhájil titul doktora vizuálního umění v roce 2015. Celkově 17 let přednášel na různých vysokých školách, mimo jiné na Evropské akademii fotografie ve Varšavě, Divadelní akademii ve Varšavě a Vojvodské filmové škole v Lodži.

Wojtek Wieteska nepřetržitě pracuje od roku 1983. Jeho fotografické cykly si bylo doposud možné prohlédnout v mnoha významných polských kulturních institucích. Je autorem a uměleckým vedoucím 12 fotografických knih. Od roku 2016 pravidelně publikuje eseje o fotografii.

Publikace a individuální produkce:

Far West – katalog k výstavě, 1999

Tokyo – katalog k výstavě, 2000

Bohaterowie naszej wolności (Hrdinové naší svobody) – katalog k výstavě, 2000

N.Y.C.#02 – doprovodná fotografická publikace k výstavě, Vydavatelství Meissner-Wieteska, 2003

Stacja Warszawa (Stanice Varšava) – text: Agata Passent (Warsaw Station – anglickojazyčná verze), Vydavatelství Nowy Świat, 2007

Party in the City – Vydavatelství Między Nami, 2007

Protest 2007 – doprovodná projekce k výstavě, Produkce WWPHOTO, 2007

Szeroki krąg (Široký kruh) – DVD/digitální doprovodný katalog k výstavě, 2010

Flights 91_08 – Portfolio v 5 svazcích v limitované edici doprovázející výstavu, 2010

Dziecko? O matko! (Dítě? No páni!) – text: Agata Passent, Vydavatelství Edipresse Polska, 2010

Jestem z Polski (Jsem z Polska) – doprovodná fotografická publikace k výstavě, Vydavatelství WWPHOTO, 2013

Jestem z Polski (Jsem z Polska) – doprovodná projekce k fotografické publikaci, Produkce WWPHOTO, 2014

Nailing Love – katalog výstavy, Vydavatelství Migavka, 2015

Travelling – katalog výstavy, Vydavatelství Migavka, 2017

Travelling – doprovodný film k výstavě, Produkce WWPHOTO, 2018

Wieteska svou fotografickou dráhu zahájil v 80. letech minulého století. Na začátku stála fascinace francouzskou humanistickou fotografií, později subjektivním dokumentem.[21] Během let se fotografické zájmy Wietesky nepochybně vyvíjely, v současnosti můžeme říci, že se věnuje konceptuální fotografii, ale vraťme se na začátek 21. století a k jeho fascinaci americkou a pouliční fotografií.

To, co miluji, je ulice, lidé, architektura, městská krajina. To vše společně nacházím ve velkých městech. Mám rád velké metropole, tepající životem, překypující spoustou tváří, které si mohu prohlížet, které mohu fotografovat. Město je moje studio, je to moje scéna, na které rád pozoruji, hledám své hrdiny, motivy, svůj prostor. Svá místa.[22] Řekl o své fotografii pro „Szeroki Kadr“ Wieteska v roce 2010. Zní to jako prohlášení pouličního fotografa.

Newyorské fotografie Wietesky z „cestovatelské“ série „N.Y.C. #02“[23] se v tomto přehledu neocitly bez důvodu. Wieteska už dříve fotografoval ve Spojených státech, čehož je živým důkazem černobílý cyklus „Far West”, zachycený v duchu subjektivního dokumentu na konci 90. let minulého století.

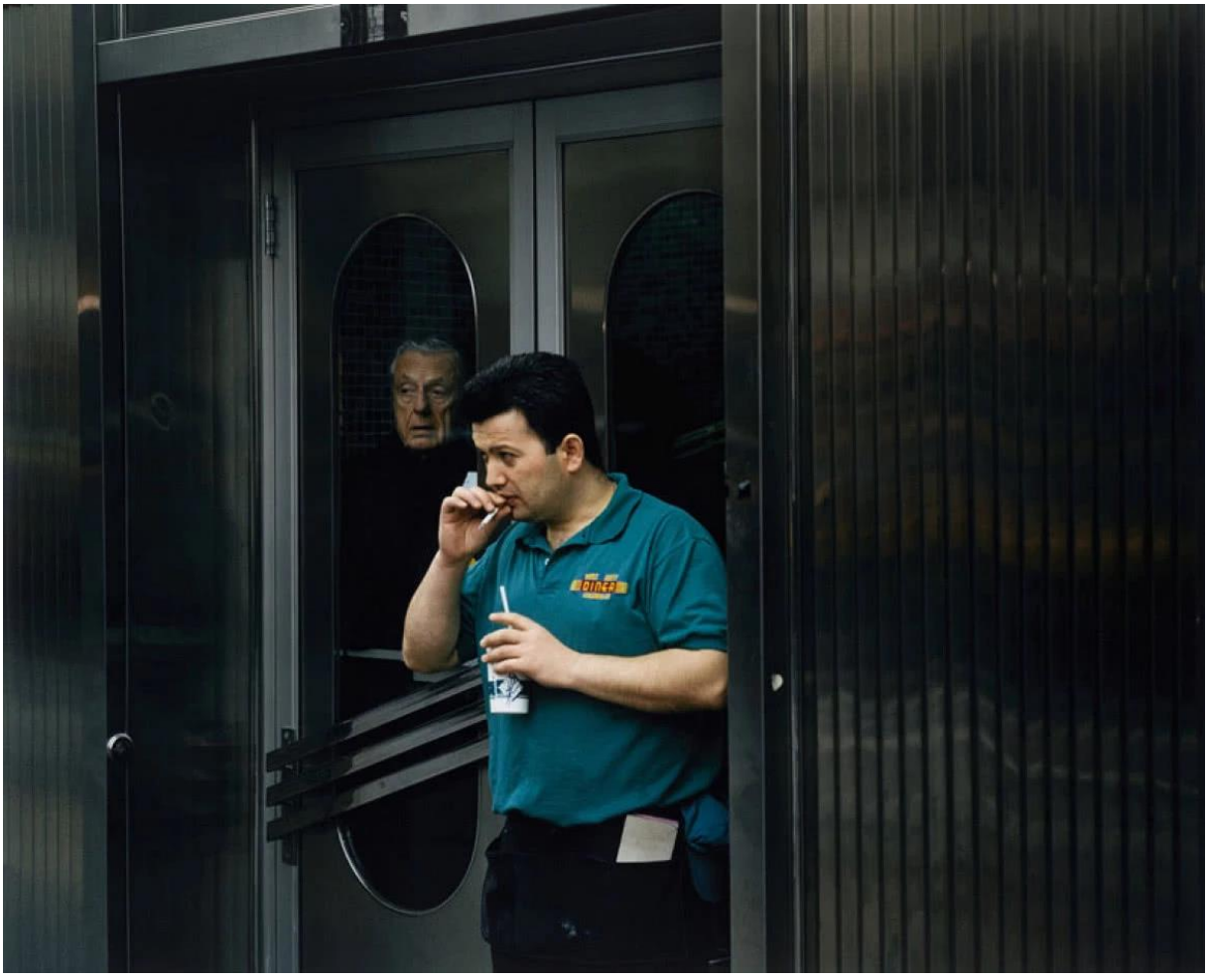

Wojtek Wieteska „N.Y.C. #02”.

[21] https://www.fotopolis.pl/inspiracje/wywiady/16529-uczucie-empatii-rozmowa-z-wojtkiem-wieteska přístupné 10/06/2021 v 14:15 hod.
[22] https://www.youtube.com/watch?v=Q2x7woYF89k přístupné 10/06/2021 v 14:15 hod.
[23] Wojtek, Wieteska, N.Y.C. #02, 2003, CSW ZJ, Warszawa.

Autor cyklu byl, jak sám řekl, v této době pod silným vlivem amerického umění. Inspirovaly ho Frankovy, Winograndovy, Avedonovy fotografie a Hopperovo malířství.[24] O čtyři roky později se Wojtek Wieteska vrátil do Států, tentokrát svou fotografickou činnost soustředil na New York.

O svém projektu Wojtek Wieteska řekl: *„Realizoval jsem ho v únoru, dubnu a květnu 2002 v New Yorku. Forma fotografické eseje, kterou jsem použil, přesně určuje mé chápání současné fotografie. Zajímal mě výhradně naprostý realismus, což pro mě znamená: technologicky nezkreslenou barvu, věcný přístup k fotografovaným postavám a fragmentárnost zabírání městského prostoru. Cyklus spojuje různá hlediska, koncipovaná a poskládaná do jedné matoucí, nelineární perspektivy zvláštního města, nímž je dnes New York.“*[25]

Wojtek Wieteska „N.Y.C. #02”.

[24] https://www.fotopolis.pl/inspiracje/wywiady/16529-uczucie-empatii-rozmowa-z-wojtkiem-wieteska přístupné 10/06/2021 v 14:15 hod.
[25] https://www.fotopolis.pl/inspiracje/wywiady/16529-uczucie-empatii-rozmowa-z-wojtkiem-wieteska přístupné 10/06/2021 v 14:18 hod.

Na rozdíl od typických záběrů z newyorských ulic jsou fotografie Wietesky velice klidné, ztišené, bez davů v ulicích. Barevné, skvěle komponované fotografie představují scény a situace sponzorované v ulicích. New York na Úkapových fotopastí mi velice připomíná ten fotografovaný Soulem Leiterem. Je plný jemných, často abstraktních kompozic s lyrickou, velice výmluvnou barvou.

Nejde zde o velkoměstské puzení, spíše o poklidné „mapování“ města. Wietska v New Yorku fotografoval analogovým středoformátovým fotoaparátem s objektivy 65 mm a 150 mm. Jak to popisuje sám autor, jeho pohled „byl takový dosti zúžený“ a vyplýval z jeho psychického stavu. Zajímaly ho fragmenty a pomocí jednoduché formy a světla jsou jeho fotografie výřezy z reality tohoto amerického obra.

Mariusz Forecki

Narozený 1962 v Poznani- dokumentární fotograf a fotožurnalista, doktorand Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě. Spoluzakladatel nadace Pix.House, zakladatel fotografické agentury TamTam. Člen Svazu polských uměleckých fotografů.

Autor několika fotografických výstav na sociální téma. Jeho fotografie byly vystaveny mimo jiné na *Noorderlicht Festivalu, Bienále fotografie v Praze, Měsíci fotografie v Bratislavě, Bienále fotografie v Poznani, KAUNASPHOTO Festivalu v* Kaunasu, *Rybnik Festival of Photography, Usimages Biennale*.

Spoluzaložil internetový časopis dokumentární fotografie 5 Frames (2006-2009).

V roce 2011 byl jedním z autorů fotografického projektu *Kolekcja Wrzesińska*. Autor knih: *Miluji Polsko* (ZPAF OW, Poznaň 2009), *Poznaň - kultura v každé době* (Nakladatelství Miejskie, Poznaň 2011), *Kolekcja Wrzesińska 2011* (Września 2012), *V práci (ZPAF OW, Poznaň* 2012), *Člověk v tmavých brýlích* (ZPAF OW, *PIX.HOUSE,* Poznaň 2016), *Mechanizm* (*PIX.HOUSE, Poznaň* 2019).

Grand Press Photo: Photo book of the year 2019

Forecki je nepochybně jednou z největších osobností polské fotografie. Od druhé poloviny 80. let dvacátého století se věnuje sociální fotografii a dokumentuje změny probíhající v Polsku od roku 1989. Forecki si oblíbil fotografování provinčního Polska. Jak si sám myslí, právě tam se toho děje nejvíce, právě tam lze nejlépe pozorovat změny odehrávající se v zemi. I když je příznivcem klasické, skrz naskrz prosté, černobílé fotografie, má ve svém portfoliu i projekty realizované v barvě. Výjimkou potvrzující pravidlo je cyklus „Blue Box" - vyprávění o Polsku po roce 1989, především o vstupu Polska do Evropské unie.

Přestože je Mariusz Forecki autorem mnoha reportáží a dokumentárních cyklů, právě „Blue Box" dle mého soudu zapadá do estetiky pouliční fotografie.

Autor fotografoval na film Fuji po lhůtě spotřeby, určeném pro umělé světlo, a zároveň osvětloval první plán světlem se žlutým filtrem. Podle předpokladu měl vzniklý efekt navazovat na techniku televizního blueboxu.[26] Tato technika umožňuje dát postavě libovolné pozadí. Domnívám se ovšem, že si zde můžeme všimnout dalšího odkazu, konkrétně na vlajku Evropské unie.

Mariusz Forecki „Blue Box".

„Blue Box neboli vyprávění o novém Polsku**"** (2003–2007) je subjektivní dokument s jemně ironickým pohledem na novou polskou realitu. Adaptace nových vzorců, fascinace západním životním stylem.

[26] https://culture.pl/pl/tworca/mariusz-forecki přístupné 10/06/2021 v 14:45 hod.

V tomto dokumentu Forecki prostřednictvím netypického postupu, podobně jako Jiří Křenek[27], fotografuje tendence k přetváření symbolů. Zdůrazňuje adaptaci na novou realitu pomocí grotesknosti absurdních záběrů.

Forecki surrealisticky dokumentuje drobné, každodenní události polské periferie. Pivní slavnosti, technopárty, nákupní šílenství v obchodních centrech.

Nepřekvapuje mě skutečnost, že „Blue Box“ byl oceněn kritiky, je to kniha o zemi, která je v Evropě, ale „*jistého dne jsme se v ní ocitli jakoby ještě trochu více*“[28].

Mariusz Forecki „Blue Box”.

Druhým dílem Foreckého, o němž bych se rád zmínil v této práci, je "MECHANISMUS", které vydal poznaňský PIX.HOUSE v roce 2019[29].

Podle názoru autora Polsko je tím titulním mechanismem, sám fotograf se stává vypravěčem, pozorujícím realitu a změny, které se v Polsku odehrály během posledních třiceti let. Kniha začíná černobílými fotografiemi z konce osmdesátých let, poté je nahrazují barevné z devadesátých a posledních dvaceti let. Přestože fotografie

[27] Jiří Křenek používal podobné techniky v cyklu „Hypermarkety”.

[28] https://www.szerokikadr.pl/inspiracje/mariusz-forecki přístupné 10/06/2021 v 14:58 hod.
[29] https://www.forecki.pl/ksiki/mechanizm_01-0 přístupné 25/07/2021 v 12:17 hod.

v knize představují fotožurnalistickou tvorbu Foreckého, jedná se o monumentální příběh proměny Polska ze sociologického a dokumentárního hlediska.

Fotografie Foreckého nemají intervenční ráz. Sám fotograf zdůrazňuje v knize "Křehké médium. Rozhovory o fotografii"[30]:

"*Snažím se dokumentovat a zaznamenávat něco, co je pro mě důležité, co vyplývá ze situace, ve které se nacházím, z nějaké emoce, z místa, kde jsem.''*[31]

Mariusz Forecki „Mechanizm"

Jako autora této bakalářské práce zajímá mě především proces společenského vývoje, ke kterému došlo v posledních dvaceti letech a který se zrychlil po vstupu Polska do Evropské unie. Forecki také ukazuje tuto novou realitu.

Můžete zde vidět obrázky z firemních akcí, firemní kýčovitost, západní popkulturu, která vtrhla do špinavé šedivé polské reality.

Nepřekvapuje mě, že se tato publikace stala knihou roku Grand Press Photo v 2019 a získala čestné uznání v soutěži Pictures of the Year International.

[30] Frąckowiak, Maciej, "Fragile Medium. Rozhovory o fotografii", Pix. Dům, 2017 Poznaň.
[31] Frąckowiak, Maciej, "Fragile Medium. Rozhovory o fotografii", str.71, Pix. Dům, 2017 Poznaň.

Mariusz Forecki „Mechanizm”

Joanna Mrówka

Narodila v 1975 roce a žije v Krakově.

Pracuje jako pedagožka na Katedře matematiky na Ekonomické univerzitě v Krakově.

Účastnila se mnoha kolektivních výstav, celopolských a mezinárodních soutěží a prezentovala několik individuálních výstav. Je nositelkou ocenění na soutěži National Geographic Polska v kategorii „Lidé“ v roce 2015, držitelkou druhé ceny na Grand Press Photo 2016 v kategorii „Lidé“ single, laureátkou 1. ceny soutěže BZ WBK Press Foto 2016 v kategorii cyklus „Každodenní život“ a laureátkou Picture of the Year v BZ WBK Press Foto 2016.

Oceněná titulem Umělec FIAP je také autorkou a spoluautorkou mnoha fotografických výstav - individuálních, kolektivních, poplenérových, posoutěžních.

Od roku 2015 trvale spolupracuje s Agenturou fotografů Forum.

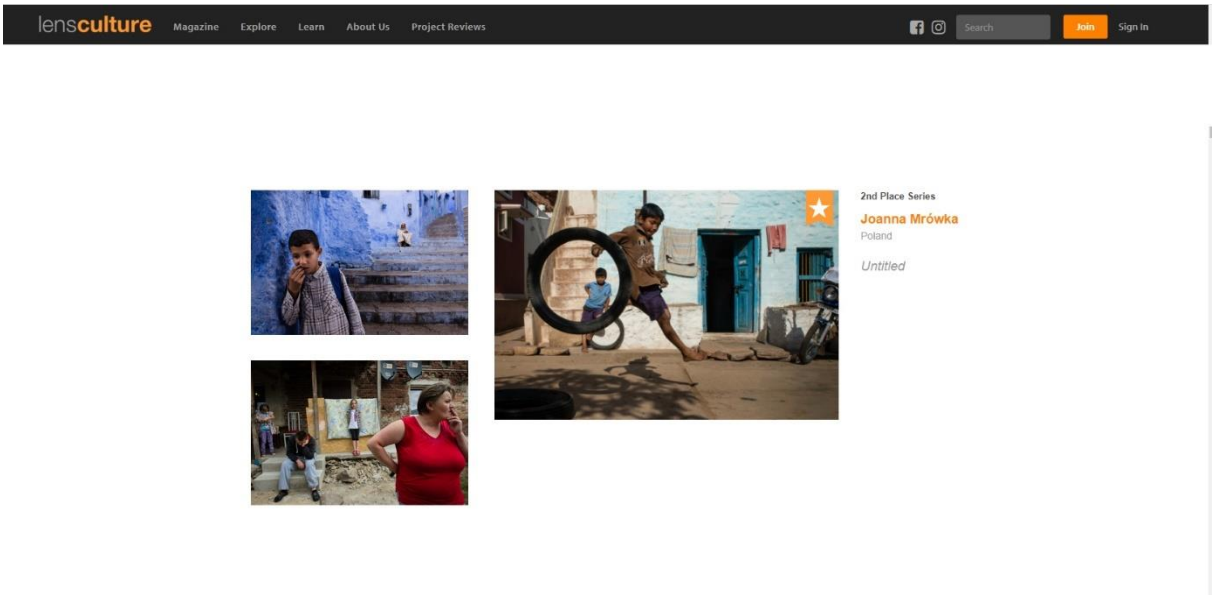

LENS CULTURE AWARDS: Street Photography Awards 2015, Series Winner.

Je jednou z nejznámějších fotografek věnujících se pouliční fotografii v Polsku. I když, jak sama přiznává, cení si nejvíce fotoreportáže a ta je pro ni skutečnou výzvou. K street fotu přistupuje jako k „cvičení z dívání se, reflexu, fotografické zdatnosti“.[32]

Ironicky jí právě pouliční fotografie přinesla proslulost, a právě pro tyto fotografie je nejznámější. Slávu a mezinárodní uznání ji přineslo ocenění (druhé místo v kategorii „series”) v soutěži Lens Cultre Street Photography Awards v roce 2015[33] a ocenění ve Velké fotografické soutěži National Geographic.[34] Také letos dostala pozvánku, aby se přidala k Fotografické agentuře Forum.

V internetovém rozhovoru ze dne 2. ledna 2015 pro 121 Clicks při dotazu na to, co nejčastěji přitahuje její pozornost na ulici, odpověděla: „Miluji fotografovat lidi, obyčejné lidi. Nejradši mám barvu a světlo. Snažím se dělat víceplánové fotografie, ale to na mě ještě čeká“.[35] Jak sama přiznává, její přístup k fotografii se během let měnil. „Kdysi bylo mým snem pořídit víceplánovou fotografii à la Alex Webb”,[36] přiznává fotografka v internetovém rozhovoru pro Street Photo Poland.

Joanna Mrówka „Marocco”.

[32] https://www.national-geographic.pl/artykul/fotografie-uliczna-traktuje-jako-cwiczenie-z-patrzenia-joanna-mrowka-fotograf-miesiaca-national-geographic přístupné 16/06/2021 v 14:19 hod.
[33] https://www.lensculture.com/2015-lensculture-street-photography-award-winners přístupné 21.06.2021 v 14:31 hod.
[34] https://www.national-geographic.pl/galeria/wyslij-zdjecia-i-zostan-laureatem-wielkiego-konkursu-fotograficz/i-wyroznienie-troska-joanna-mrowka-1 přístupné 21/06/2021 v 14:28 hod.
[35] https://121clicks.com/showcases/joanna-mrowka-amazing-travel-street-photographer-from-poland přístupné 21/06/2021 v 15:44 hod
[36] https://www.streetphotopoland.com/p/joanna-mrowka.html přístupné 28/06/06 v 11:13 hod

Není těžké souhlasit, že na jejich snímcích vidíme inspirací pracemi Alexe Webba. Její pouliční záběry jsou plné zajímavých kompozic, světla, rozhodující okamžiků, sytých barev. Jako na dlani je to vidět v jejich fotografických cyklech, jako je „Holy Wenek in Sycily",[37] „Marocco",[38] nebo „Broniszow - Familly".[39]

Joanna Mrówka „Marocco".

Rád bych zde zmínil především její polský cyklus. „Broniszów"[40] je intimní portrét současné vesnice, který autorka vykresluje prizmatem polské rodiny s mnoha dětmi.

Projekt ukazuje těžké existenciální podmínky, s nimiž se potýká jedna z rodin v podkarpatské vesnici. I přes veškeré potíže si její členové pomáhají s každodenními činnostmi, rádi také společně tráví volný čas.

V tomto rodinném dokumentu vidíme blízkost mezi fotografem a „objektem", za příklad nám může posloužit krásná fotografie mladších dětí tulících se k otciJak sama umělkyně přiznává, prolomení takovéto bariéry vyžaduje čas, ale díky vytrvalosti se lze lidem přiblížit – *„a to často nese ovoce"*.[41]

---

[37] https://www.lensculture.com/joanna-mrowka přístupné 28/06/06 v 10:27 hod.
[38] https://www.lensculture.com/joanna-mrowka přístupné 28/06/06 v 10:33 hod.
[39] https://www.lensculture.com/joanna-mrowka přístupné 28/06/06 v 10:39 hod.
[40] https://www.lensculture.com/projects/270860-broniszow-family přístupné 28/06/06 v 11:15 hod.
[41] https://www.lensculture.com/articles/joanna-mrowka-streets-of-the-world-piece-by-piece přístupné 28/06/2021 v 12:18 hod.

Ewa Meissner

Se narodila ve Varšavě, v Polsku, v roce 1971. V letech 2000-2005 studovala žurnalistiku na Fakultě politických věd Collegium Civitas ve Varšavě. Je spoluzakladatelkou agentury Napo Images.

Jako kurátorka a spolupořadatelka fotografických výstav spolupracovala např. s Centrem současného umění, Starou galerií Svazu polských umělců fotografů, Královským zámkem ve Varšavě, Centrem japonského umění a techniky „Manngha“ v Krakově.

Od roku 2010 přednáší o žurnalistické fotografii, historii fotografie módy a historii japonské fotografie na Ústavu žurnalistiky Varšavské univerzity.

Fotoeditorka fotografických knih, např. „Echo“ Maksymiliana Rigamontiho, „Some Things are Quieter Than Others“ Jacka Foty, „Message“ Macieje Jeziorka, „Two taililed dog“ Michała Adamského, „Stigma“ Adama Lacha.

Autorka blogu Polish Documentary Photography Links, na němž propaguje polskou dokumentární fotografii. Její fotografické práce oscilující mezi sociologickou-dokumentární fotografií a pouliční fotografií byly vystavovány v Polsku, Francii, České republice, Anglii a Spojených státech.

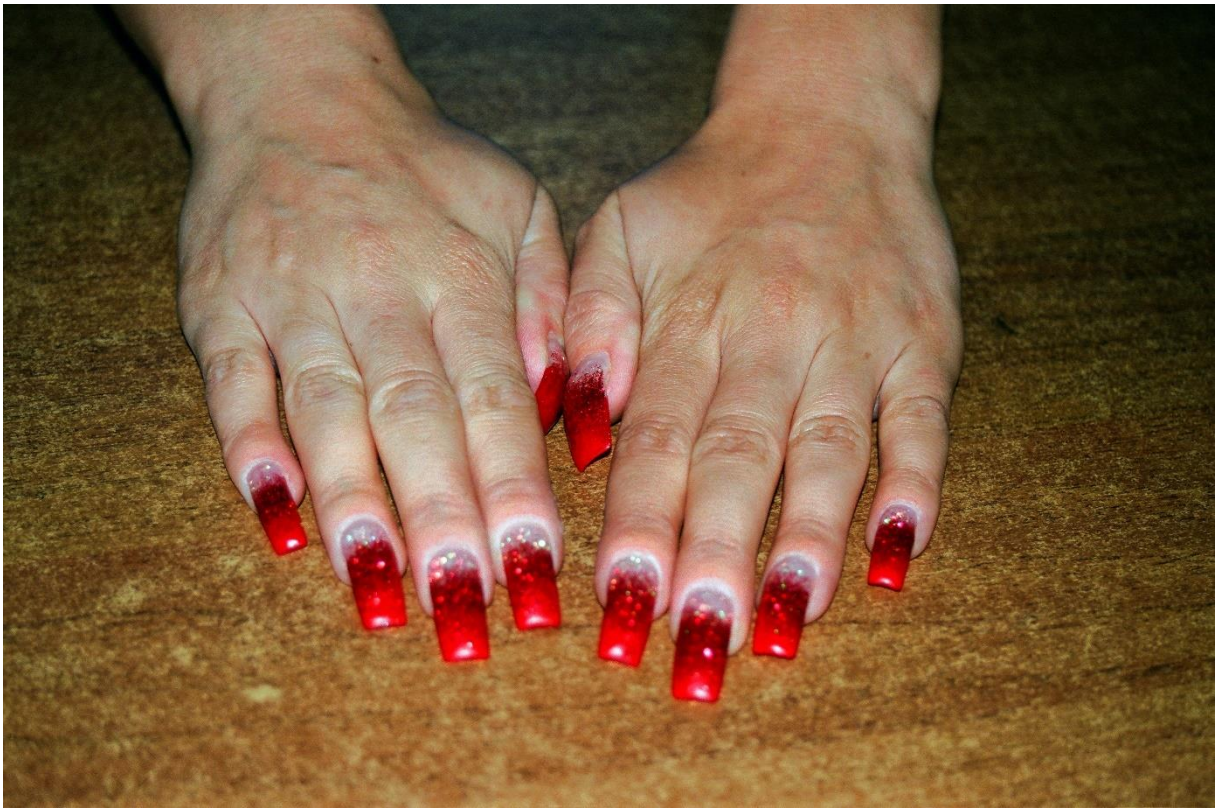

Ewa Meissner „Warszawa 2008 – 2018”.

Členka Napo Images, fotoeditorka, kurátorka a od nedávna ambasadorka značky Fujifilm. Jak sama zdůrazňuje, soustředí se na dlouhodobé a sociálně angažované projekty. Jedním z takovýchto projektů je cyklus dokumentující polské hlavní město.

„Varšava 2008 - 2018“ je intenzitou barev pulzující portrét města.

Ewa Meissner „Warszawa 2008 – 2018”.

Ve své sérii dokumentovala pouliční život hlavního města, když fotografovala např. punkáče, obchodníky, bezdomovce, taxikáře. Nestraní se detailů nebo městské krajiny. O svém projektu v textu doprovázejícím fotografie píše: *„Varšava je nejistá, agresivní, arogantní, odvážná, prázdná a ambiciózní!.*[42]

Dle mého názoru jde o jeden z nejzajímavějších polských projektů pouliční fotografie a mohu přiznat, že právě „Varšava 2008 - 2018“ Ewy Meissner na mě dělá největší dojem. Není v něm místo pro nudu, násilné opakování víceplánovosti, kombinování,aby fotografie byla vizuálně zajímavá. Zato tu je jednoduchost, flesh, syté barvy a jistá dávka humoru, kterou znám z fotografií Martina Parra a Martina Kollara. Všechno to do sebe krásně zapadá. Vizuálnost snímků umělkyně doplňuje komentářem, který podtrhuje příběhy některých, jí portrétovaných míst.

[42] https://ewameissner.pl/warsaw-2008---2018 přístupné 26/06/2021 v 15:21 hod.

„Léto 2009, ulice Moniuszki, slavná fototapeta na zdi Cafe Grażynka za chvíli zmizí z mapy Varšavy“. Brzy poté se na internetu objevil komentář: „z pádu Grażynky bych nevinil nikoho, kromě neviditelné ruky trhu. Fototapeta flekatá mušími exkrementy, babičky „číšnice“ a záchod jako ze zavřeného nádraží v provinčním městě - byl to skanzen, je zbytečné si něco namlouvat, ale za návštěvu skanzenů někde lidé platí a to dobrovolně.“[43]

Mou oblíbenou fotografií z tohoto cyklu je napůl zakopaná „Socha Svobody“, spíše její model, nedaleko jednoho z mostů ve středu Visly.

Ewa Meissner „Warszawa 2008 – 2018”.

[43] https://www.fotopolis.pl/newsy-sprzetowe/wydarzenia/32142-kibel-jak-z-zamknietego-dworca-w-prowincjonalnym-miescie-niewidoczna-codziennosc-warszawy-na-zdjeciach-ewy-meissner-w-pix-house přístupné 26/06/2021 v 15:26 hod.

Ewa Meissner „Warszawa 2008 – 2018”.

Závěr

Street Photo je nepochybně velice rozsáhlý pojem. Pro jedny to jsou jednotlivé fotografie, pro jiné cykly, které mohou být dokumentem. V této práci jsem se rozhodl soustředit na cykly a knihy, cíleně jsme se vyhnul fotografům, kteří jsou známí jen samostatnými fotografiemi. Obliba této oblasti fotografie neustále roste. Objevuje se čím dál více workshopů, soutěží a iniciativ propagujících myšlenku pouliční fotografie, jako je například Street Photo Poland, projekt Tymona Markowského, , který propaguje myšlenku pouliční fotografie v Polsku[44]. Je třeba zmínit i další vynikající fotografy tohoto směru, jako jsou Tomasz Lazar, Michał Adamski, Adrian Wykrota a Arkadiusz Gola.

Pouliční fotografie také začala vyvíjet jistý vliv na jiné oblasti fotografie. Rád bych zde doplnil poznámku o trendu ve svatební fotografii, konkrétně způsobu zachycování záběrů ve streetovém stylu. U knihy „Cardiff After Dark" jsem se zmínil, že jsem profesně pracoval jako svatební fotograf. Můj profesní rozvoj ovlivnily práce Joela Meyerowitze, Josefa Koudelky, Martina Parra nebo Alexe Webba. Během své desetileté kariéry jsem si všiml, že v oboru pracují v takovémto stylu také jiní lidé. Rád bych také zmínil Michała Wardu a Dorotu Kaszubu ze studia White Smoke, propagátory tohoto stylu v Polsku. Časem se mezi svatebními fotografy objevila móda nepózovaných a víceplánových záběrů.

Obliba streetu neustále roste. Množí se workshopy a soutěže. V tomto stylu – jaksi intuitivně – začínají tvořit velice mladí lidé, dokonce si ani vědomě neříkající „fotografové". Osobně zaznamenávám, že to už není okrajová záležitost, i když by bylo na místě přiznat, že pouliční fotografie stále zůstává nedoceněná a snaží se nějak prorazit a získat uznání. Street se snaží bránit, že tento jeden obrázek stačí.

Rád bych také uvedl, že pouliční fotografie sama o sobě dokáže být opakovatelná. Příkladem toho je iniciativa „Street Repeat"[45] na Instagramu věnující se katalogizaci opakujících se motivů. A když už byl zmíněn Instagram, nelze se vyhnout internetu. Není těžké souhlasit, že v současnost pouliční fotografie za svůj rozvoj vděčí především internetu a technologickému rozvoji, včetně mobilní fotografie. Dnes má u sebe fotoaparát každý, každý může fotografovat, nemusí jít nutně o cykly. A když už jsme se zastavili u mobilní fotografie a cyklů, stojí za zmínku projekt „Under" Marty Rybické,[46] který vznikl pomocí použití instagramových filtrů na telefonu.

Na úplný závěr bych rád dodal, že zakladatel prvního kolektivu na světě, který soustředí pouliční fotografy, „In-Public"[47] Nick Turpin v knize k desátému výročí trvání napsal, že pouliční fotografie bude vždy marginální záležitostí. Nic takového. Stačí zadat výraz „street photo" do vyhledávače, abyste na vlastní oči viděli, kolik je výsledků.

[44] https://www.streetphotopoland.com/p/index_3.html přístupné 28/06/2021 v 15:15 hod.
[45] https://www.instagram.com/streetrepeat/ přístupné 28/06/2021 v 15:21 hod.
[46] https://martarybicka.pl/UNDER přístupné 28/06/2021 v 17:27 hod.

[47] https://en.wikipedia.org/wiki/In-Public přístupné 28/06/2021 v 17:44 hod.

Michał Adamski „Pies o dwóch ogonach”.

Soupis použité literatury

1. 121 Clicks: *Showcases, Joanna Mrówka – Amazing Travel and Street Photographer from Poland* https://121clicks.com/showcases/joanna-mrowka-amazing-travel-street-photographer-from-poland (přístup 21.06.2021)
2. Cartier-Bresson, Henri: *Magnum Stories, Story: Death of Gandhi*, Phaidon 2004
3. Chrobak, Damian: *Disconected* http://www.damianchrobak.com/disconnected (přístup 12.06.2021)
4. Chrobak, Damian: *I see you*, PIX.House 2017
5. Chrobak, Damian: *Jak budować cykl fotograficzny*: *Służewski Dom Kultury* https://www.youtube.com/watch?v=KrXiwyP-f-U (přístup 12.06.2021)
6. Chrobak, Damian: *New York Colour* http://www.damianchrobak.com/new-york-colour (přístup 08.06.2021)
7. Dakowicz, Maciej: *Cardiff After Dark*, Thames & Hudson Ltd 2012
8. Dakowicz, Maciej: *Sonepur Mela* https://www.maciejdakowicz.com/sonepur-mela/ (přístup 12.06.2021)
9. Dakowicz, Maciej: *Street Photography Around the World* https://www.maciejdakowicz.com/street-photography/ (přístup 12.06.2021)
10. Dyer, Geoff: *Street Philosophy of Gary Winogrand*, Uniwersity of Texas Press, Austin 2018
11. Dziworski, Bohdan: *F/5.6*, Migavka 2017
12. Forecki, Mariusz: *Blue Box*, https://www.forecki.pl/bluebox (přístup 10.06.2021)
13. Forecki, Mariusz: *Mechanizm*, PIX.House 2019
14. Forecki, Mariusz: *Mechanizm*, https://www.forecki.pl/ksiki/mechanizm_01-0 (přístup 25.07.2021)
15. Forecki, Mariusz: *Inspiracje*: *Szeroki Kadr*, https://www.forecki.pl/ksiki/mechanizm_01-0 (přístup 25.07.2021)
16. Frank, Robert: *The Americans,* Stiedl 2007
17. Frąckowiak, Maciej: *Kruche medium. Rozmowy o fotografii: Mariusz Forecki, IX Dokument zamiany*, PIX.House, Poznań 2017
18. Friedlander, Lee*: Parties: The Human Clay,* Yale University Press 2017
19. Gefter, Philip: *Photography after Frank,* Aperture Foundation New York 2009
20. Grabowiecki, Marcin: Fotopolis: Uczucie empatii – rozmowa z Wojtkiem Wieteską https://www.fotopolis.pl/inspiracje/wywiady/16529-uczucie-empatii-rozmowa-z-wojtkiem-wieteska (přístup 10.06.2021)
21. Gruyaert, Harry: *India,* Thames & Hudson, 2020
22. Grzelak, Katarzyna: *National Geographic: Fotografię uliczną traktuję jako ćwiczenie z patrzenia: Joanna Mrówka, matematyczka z aparatem,* https://www.national-geographic.pl/artykul/fotografie-uliczna-traktuje-jako-cwiczenie-z-patrzenia-joanna-mrowka-fotograf-miesiaca-national-geographic (přístup 16.06.2021)
23. Howarth, Sophie: *Street Photography Now,* Thames & Hudson 2010

24. Lensculture: Street Photography Awards and Winners 2015 https://www.lensculture.com/2015-lensculture-street-photography-award-winners (přístup 21.06.2021)

25. Markowski, Tymon: *Street Photo Poland, Joanna Mrówka* https://www.streetphotopoland.com/p/joanna-mrowka.html (přístup 28.06.2021)
26. Mazur, Adam: *Culture.pl, Mariusz Forecki* https://culture.pl/pl/tworca/mariusz-forecki (přístup 10.06.2021)
27. McLaren, Stephen: *Street Photography Now,* Thames & Hudson 2010
28. Meissner Ewa: *Warszawa 2008 – 2018, https://ewameissner.pl/warsaw-2008---2018* (přístup 26.06.2021)
29. Merlestein, Jeff: *#nyc,* MACK BOOKS 2020
30. Meyerowitz, Joel: *Bystander: A History of Street Photography*, Thames & Hudson 2004
31. Mrówka, Joanna: *LensCulture, Marocco,* https://www.lensculture.com/joanna-mrowka?modal=project-153991(přístup 26.06.2021)
32. National Geographic Polska: *Wyślij zdjęcia i zostań laureatem wielkiego konkursu* https://www.national-geographic.pl/galeria/wyslij-zdjecia-i-zostan-laureatem-wielkiego-konkursu-fotograficz/i-wyroznienie-troska-joanna-mrowka-1 (přístup 21.06.2021)
33. O'Hagan, Sean: *Cardiff After Dark by Maciej Dakowicz,* The Guardian 30/09/2012 https://www.theguardian.com/artanddesign/2012/sep/30/cardiff-after-dark-maciej-dakowicz (přístup 09.06.2021)
34. Redakcja Fotopolis: *Kibel jak z zamkniętego dworca na prowincji.* Niewidoczna codzienność Warszawy na zdjęciach Ewy Meissner, https://www.fotopolis.pl/newsy-sprzetowe/wydarzenia/32142-kibel-jak-z-zamknietego-dworca-w-prowincjonalnym-miescie-niewidoczna-codziennosc-warszawy-na-zdjeciach-ewy-meissner-w-pix-house (přístup 26.06.2021)
35. Rybicka, Marta, *Under* https://martarybicka.pl/UNDER (přístup 28.06.2021)
36. Steel – Perkins, Chris: *The Pleasure Principle*, Aperture 1989
37. Street Repeat, *Instagram,* https://www.instagram.com/streetrepeat/ (přístup 28.06.2021)
38. Strecker, Aleksander: *Lensculture: Streets of the World, Piece by Piece,* https://www.lensculture.com/articles/joanna-mrowka-streets-of-the-world-piece-by-piece (přístup 28.06.2021)
39. Szeroki Kadr: *Fotograf Miesiąca: Damian Chrobak* https://www.youtube.com/watch?v=MdZyXNu1XbM (přístup 12.06.2021)
40. Szeroki Kadr: *Fotograf Miesiąca: Wojtek Wieteska, Fotografia Uliczna https://www.youtube.com/watch?v=Q2x7woYF89k* (přístup 10.06.2021)
41. Szeroki Kadr: *Inspiracje, Mariusz Forecki* https://www.szerokikadr.pl/inspiracje/mariusz-forecki (přístup 10.06.2021)
42. Tomaszewski, Tomasz: *Cyganie,* Self-Publishing 2021
43. Watemborski, Marcin: *I see you: czyli czego doświadczył Damian Chrobak w Wielkiej Brytanii [recenzja]* https://fotoblogia.pl/11651,i-see-you-czyli-czego-doswiadczyl-damian-chrobak-w-wielkiej-brytanii-recenzja (přístup 12.06.2021)

44. Wieteska, Wojtek: *Wstęp*, w: *F/5.6*, Migavka 2017
45. Wieteska, Wojtek: *N.Y.C. #02*, CSW ZJ 2003
46. Wikipedia, *Clifton C. Edom*: https://en.wikipedia.org/wiki/Clifton_C._Edom (přístupné 09/06/2021)
47. Wikipedia, *Fotografia Uliczna*: https://pl.wikipedia.org/wiki/Fotografia_uliczna (přístup 09.06.2021)
48. Wikipedia, *In Public*: https://en.wikipedia.org/wiki/In-Public (přístup 28.06.2021)

Jmenný rejstřík

Adamski Michał, 35, 39

Arbus Diane, 8

Atget Eugune, 8

Avedon Richard, 25

Baturo Andrzej, 9

Cartier-Bresson Henri, 8, 12, 20

Chrobak Damian, 12, 13, 14,15, 16

Dakowicz Maciej, 17, 18, 19, 20, 21, 22

Doisneau Robert, 12

Dyer Geoff, 8

Dziworski Bohdan, 9

Edom Clifton, 9

Forecki Mariusz, 27, 28, 29, 30

Fota Jecek, 36

Frank Robert, 8, 12, 13, 25

Frąckowiak Maciej, 30

Friedlander Lee, 8, 20

Gefter Philip, 8

Gola Arkadiusz, 39

Gruyaert Harry, 20, 21

Hopper Edward, 15, 25

Howarth Sophie, 18

Jeziorek Maciej, 35

Jiří Křenek, 29

Kaszuba Dorota, 39

Kollar Martin, 37

Koudelka Josef, 39

Krzemiński Włodek, 9

Lach Adam, 35
Lazar Tomasz, 39
Leiter Soul, 15, 26
Markowski Tymon, 8, 40
McLaren Stephen, 18
Meissner Ewa, 36, 37, 38, 39
Merlestein Jeff, 16, 17
Meyerowitz Joel, 9, 15, 18
Mrówka Joanna, 32, 33, 34
O'Hagan Sean, 19
Parr Martin, 37, 40
Rigamonti Maksymilian, 35
Rolke Tadeusz, 8
Rybicka Marta, 39
Steel – Perkins Chris, 19
Szmidt Marian, 9
Tomaszewski Tomasz, 9
Turpin Nick, 410
Warda Michał, 40
Webb Alex, 9, 20, 33, 34, 40
Wieteska Wojtek, 9, 23, 24, 25, 26
Winogrand Garry, 8, 25
Wykrota Adrian, 39

Seznam ilustrací

Adamski Michał „Pies o dwóch ogonach”, 40

Chrobak Damian „New York Colour”, přední strana obálky

Chrobak Damian „I see you”, 12

Chrobak Damian „I see you”, 13

Chrobak Damian „Disconeted”, 14

Chrobak Damian „New York Colour”, 15

Chrobak Damian „New York Colour”, 16

Dakowicz Maciej „Cardiff After Dark”, 18

Dakowicz Maciej „Cardiff After Dark”, 19

Dakowicz Maciej „Yemen – Aden Beach cigarette smoking. Street photography”, 20

Dakowicz Maciej „Sonepur Mela”, 21

Dakowicz Maciej „Sonepur Mela”, 22

Forecki Mariusz „Blue Box”, 28

Forecki Mariusz „Blue Box”, 29

Forecki Mariusz „Mechanizm”, 30

Forecki Mariusz „Mechanizm”, 31

Kruk Marcin, „Private Party”, poslední strana obálky

Meissner Ewa „Warszawa 2008 – 2018”, 35

Meissner Ewa „Warszawa 2008 – 2018”, 36

Meissner Ewa „Warszawa 2008 – 2018”, 37

Meissner Ewa „Warszawa 2008 – 2018”, 38

Mrówka Joana „Marocco”, 33

Mrówka Joana „Marocco”, 34

Print Screen, Facebook, 11

Print Screen , Grand Press Photo, 31

Print Screen, Guardian, 17

Print Screen, Lensculture, 32

Tomaszewski Tomasz „Cikáni”, 10

Wieteska Wojtek, „N.Y.C. #02”, 24

Wieteska Wojtek, „N.Y.C. #02”, 25